Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juanita Beretxinaga Garitaonandia

Elgeta, Gipuzkoa
(1924-2019)

Aurkibidea

Biografia

Barrenengua baserrian jaio zen 1924an eta bertan bizi izan zen ezkondu arte. Bederatzi anai-arreba ziren eta gaztetatik baserrian lan egin beharra tokatu zitzaion. Lehenbizi mojekin eta gero eskola nazionalean ikasi zuen. 19 urterekin Eibarren hasi zen lanean. Bi lekutan neskame egon ostean, bizikleta lantegian ibili zen lanean hiru urtean. Ezkondu zenean utzi egin zuen lantegiko lana.

Zintak

ELG-029

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Elgeta.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Mendicute, Josu
- **Data**: 2008-04-16
- **Iraupena**: 70 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

ELG-030

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Elgeta.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Mendicute, Josu
- **Data**: 2008-04-16
- **Iraupena**: 12 min
- **Euskarria**: MiniDV

Pasarteak

1. Baserritik bizimodua

- **Erref**: ELG-029/002
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:01:12. **Bukatu**: 00:03:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Etxean behiak, idiak, txahalak etab. zituzten. Baserriko lanak egitea gaztetatik tokatu zitzaion. Esnea saltzera Eibarrera joaten ziren, hasieran ama eta Juanita bera gero.

Transkripzioa
- Baserrixan animalixak-eta bazekazuen?
- Bai, bai! Zerekin bizi giñan ba? Artua ta garixa ta patatia ta... etxian hartuta. Bero hamen, ezta?
- Bai. Ta ze animali zekazuen?
- E?
- Ze animali zekazuen baserrixan?
- Behixak eta txahalak eta idixak eta danetik. Astua eta, astuakin Eibarrera esniekin ta.
- Zuk be orduan laguntzen zenduan baserriko lanetan?
- Hoixe!
- Txikitatik?
- Txikittatik, bai, gauza ixan giñanetik. Zazpi urtekin sartu nintzan eskolan, hamen, kalera. Ta...
- Eta zelako lanak eitten zenittun?
- Lanak, ba, basarrixan daozenak, atxurran ein bihar zianak, atxurran, ta segan in bihar zianak, segan, ta danera.
- Txiki-txikitatik?
- Txiki-txikittatik ez horrek biharrok, baiña behin dozena bat urtera

ezkeroittio.
- Ta gero baserriko gauzak saldu eitten zenittuzten?
- Bai, saldu, bai.
- Eibarren?
- Eibarrera enjeneral juaten giñan, Eibar zan gure zera. Esniekin be Eibarrera. 13 urtekin juan nintzan auzora kriada, ta egunero goizian bostetan jaiki ta esniekin Eibarrera.
- 13 urtekin?
- Bai.
- Lehenau ama juaten zan?
- Bai, ama lelengo. Baiña gero kriada egon nintzan beste basarri-etxe baten. Tontuak giñan gu, kriada juan bihar ta basarrira. Kriada badakizu zer dan? “A servir”.
- Bai. Elgetan be bai, beste baserri baten?
- Bai, bertan auzuan...
- Auzuan bertan?
- ... eon nintzan, bai.
- Eta, orduan, baserrixan danetatik eitten zenduan?
- Bai, bai, ofizinan ez beste danian ein dot nik lanian.
- Goizian goizetikan?
- Bai.
- Ta lan gogorra?
- Bai, lan gogorrak. Oin adelantuak daoz basarrixan be, baiña orduan ez euan adelantoik. Oin traktoriak eta gauzak daoz , baiña orduan ez euan traktoreik, ganauekin ein bihar zan.
- Ganauak?
- Ganauekin, ba, idixekin o behixekin.

2. Baserriko lanak eta eskola

- **Erref**: ELG-029/004
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:04:50. **Bukatu**: 00:07:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Baserrian egiten zituen lanak aipatzen ditu. "Ittulan" egitea zer den azaltzen du. Zazpi urterekin mojen eskolara hasi bazen ere, mojena ordaindu egin behar izaten zen eta Juanita eta etxekoak eskola nazionaletara pasa ziren. Adin ezberdinetakoak batera joaten ziren eta gaztelaniaz ikasten zuten, euren artean euskaraz egin arren. Apaiza joaten zitzaien eta dotrina ikasi behar izaten zuten.

Transkripzioa
- Eta eskolara lehenengo aldiz zazpi urtekin?
- Bai, komuniua ein bihar zan ta. Komuniua eitteko [sasoia] allegau zanian, zazpi urtekin, etorri ein bihar.
- Monjetan?
- Bai, mojak be bai ta maistrak. Mojetan pagau ein bihar zan eta guk ez genduen dirurik eta maistra nazionalekin ibili giñan. Nazionala, ba, ez zan

pagau bihar izeten.
- Bai, bi eskola zeuazen, ezta?
- Bai, orduan eozen mojak eta nazionalak. Ni nazionalekin ibili nitzan. Orduan, han liburuak be ez giñuzen pagau bihar ta.
- Eta edade diferentietako jendia zeuazen?
- Bai, edade diferentetakuak, oingo moduan partiduta ez, juaten giñan danok hantxe. Bai. Mojetan eskola txikixa eta eskola haundixa eozen. Lehenengo mojetan sartu nitzan eta gero, ba, pagau ein bihar zan ta.
- Dana erderaz ematen zenuten, ezta?
- Bai, erderaz eta euskeraz.
- A, euskeraz be bai?
- Euskeraz ez giñuan eskolaik eitten, baiña berba hitz ein. Ta maistria, nazionalera fan nitzanian, ba, euskeraz baekixen, baiña eurak erderaz. Bandera nazionala-ta ipintzen zien ta. Eskusaura ta "al servicio" ta, ikesi, buruz ikesi bihar, "permiso para el excusado", "permiso para el excusado" ta ikesitta juan nitzan ta... baiña ez neban ikesi zer kontestau bihar ostan! Ta "vete", ta nik ez nekixen "vete"k zer esan gura eban! Ta "juan zaitte ba!". Eske ez genkiun letra bat be erderaz eta.
- Zenbat urte juan ziñan monjetara?
- Mojetara zazpi urtekin.
- Baiña noiz arte?
- Ez dakit noiz arte egon nitzan.
- Gerria egon arte?
- Ger... Ez, gero nazionalian ibili giñan gerra denporara arte. Gerra denpora ostian be pixkaten ibili nitzan, baiña gero ez, gero [kalera]. Zeozer, behintzat eskribitzen eta leitzen-ta ikasi giñuan ta.
- Ta errezatzen edo?
- A! Hori bai. Hori... Abadiak etortzen zien elixara, edo zerera, eskolara, ta dotriñia preguntau ta gabian ohera juandakuan ikesi bihar izaten giñuan hurrengo egunian lekziñua hartu bihar oskuenian.
- Jakin [...]?
- Jakin ein bihar.

3. Baserriko lanengatik ezin eskolara joan

- **Erref**: ELG-029/006
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:07:16. **Bukatu**: 00:08:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Neskak eta mutilak bananduta ibili ohi ziren eskolan. Etxeko lanak egin behar zirela eta, askotan gelditu behar izaten zuen eskolara joan gabe eta Juanitak negar egiten zuen. Eskolara bidean etxe bat zuten oinetakoak aldatu eta etxetik eramandako txokolate edo sagarra jateko.

4. Agur egitea ere debekatua

- **Erref**: ELG-029/008
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:08:37. **Bukatu**: 00:10:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Goiz eta arratsalde joaten ziren eskolara eta ez zuten etxerako lanik eramaten. Zigor modura belauniko jarri eta liburuak jartzen zizkieten eskuetan. Euskaraz eginez gero, reketeek gaizki begiratzen zieten; agur egitea ere debekatua egon zen.

Transkripzioa
-Eskoliak goizez bakarrik egoten zan?
-Ez, arratsaldian be bai. Ordu bi uste dot. Goixetik hiru ordu izango zien, hamabixak arte, hamaika terdiak arte eta gero atsaldian ordu bixetatik laurak arte.
-Ta eskola ostian zer eitten zenduan?
-Etxera. Ta distraitzen bagiñan basuan, [aubixak] edo holako fruta batzuk eozen eta igual distraitzen giñan harek jaten e ta gero berandu fan eta biharrak eitteka etxian.
-Irakasliak etxeko lanik emoten zotsuen?
-Ez, orduan ez geukan astiik. Gure umiak eta hori euki dabe baiña guk ez geukan astiik.
-Irakasliak kanpotarrak zian edo?
-Kanpokuak ez, herrixan bizi zianak zien. Herrixan bizi izaten zien.
-Kanpotik etorrittakuak?
-Bai, bai, kanpotik etorrittakuak.
-Baiña kastiguak egoten ziran?
-Bai.
-Asko?
-Asko edo. Orduan holaliburuak ipinitta; belauniko ta, horrek be eukitzen giñuzen.
-Eta zegaittik?
-Ba leziñua ez giñualako jakin edo.
-Erderaz eitteagatik be bai edo?
-Ez. Euskeraz ez zala in bihar hau frentia hemen pasau zanian, euskeraz ez zan in bihar. Agur eittia be proibiduta egon zan eta.
-Eta euskeraz eitten bazenduen, zer?
-Bueno, behintzat batzuk txarto beitzen eben.
-Herriko jentiak?
-Bai, herrikuak, reketiak. Ganauak be herriko jentiak kendu oskuzen.

5. Gerrak herria apurtuta utzi zuen

- **Erref**: ELG-029/010
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:10:55. **Bukatu**: 00:11:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerrak herri osoa apurtu zuen eta herritarrek konpondu zuten ondoren.

Transkripzioa
-Juliuan hasi zan gerria, otubrian sartu zian hemen, otubrian, ta abrillian zertu zan, veinticuatro de abril liberaziño eguna.
-Herrixan zeoze apurtu zan?
-Bueno, herrixan dana ixa apurtuta egon zan, herri dana apurtuta egon zan. Oiñ eindda dao baiña.
-Herritarrak izan ziran herrixa berriro egin zebenak.
-Bai, herritarrak eta etorri zian arkitektuak edo zerak; honek etxiok eta plazakuak eta danak barrixak in zien eta. Hau be osoik geatuko zan, hau be len-lengo etxia da ta.

6. Errotak itxita; errazionamendua

- **Erref**: ELG-029/012
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:11:57. **Bukatu**: 00:13:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerraostean gosea pasa zuten. Errotak itxi egin ziren eta ogia egiteko irina egiten gauez aritzen ziren ezkutuan. Janaria, ogia, etab. errazionamenduan izaten ziren. 1941 urte inguruan jendeak ez zuen ondo jandako itxurarik.

7. Emakumeak josten ikastera

- **Erref**: ELG-029/013
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:13:16. **Bukatu**: 00:14:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Eskolatik irten ondoren josten ikastera joaten zen. Titareak asko balio zuela eta esku ezkerrez ikasi zuen josten.

Transkripzioa
- Eskolaz aparte, bueltauta eskolara eta, egoten ziran gero musika ikasteko edo...?
- Baiña guretako ez euan, guretako ez. Ez dakit orduan kalekuak-eta. Guretako ez euan orduan musikarik eta, ez euan astirik! Guk goizetik eskola pixkat eta, gero, atsaldian, emakumiak ikesi bihar eben josten.
- Ikasi zenduan zuk?
- Bueno, zeozetan.
- Etxian edo...?
- Eskolan.
- Eskolan?
- Bai. Ta nik ezkerrakin ikesi neban josten be. Titaria bihar izaten zan atzaparrian ipintzeko, baiña ez dakit zenbat balixoko eban, txakur haundi bat be igual ez, baiña dirua falta erosteko. Eta gero ezkerrakin ein neban

eta, ba, ezkerrakin eitten dot oin, josten ezkerrakin, ez dot oin asko eitten, baiña... Bixetara ikesi dot, esku bixekin.

8. Eibarko azokara saltzera

- **Erref**: ELG-029/014
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:14:17. **Bukatu**: 00:15:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:
Baserriko jakiak saltzera Eibarrera joaten zen astoa hartuta. Marmita bizkarrean hartu eta esnea banatzen ibiltzen zen. Auzokoak kalera jaisteko ze garraio erabiltzen zuten azaltzen du. Jende askok urtean hainbesteko bat ordaindu eta postu jakina izaten zuen azokan. Arrautzak eta babak saltzen zituzten, besteak beste, olioa erosi ahal izateko.

Transkripzioa
-Baserriko gauzak saltzera ze joaten ziñan, Eibarrera?
-Bai, Eibarrera.
-Astuakin?
-Astuakin.
-Zeuena zan astua?
-Bai, bai. Astua etxekua, bai, bai. Eta gero han ba hartu marmitta holan eta Isasira ta bestera ta partitzera esnia, partidu Eibarren.
-Jente asko joaten ziñaten hemendik, ezta?
-Bai. Hiru jeneral faten giñan, hiru faten giñan astuekin.
-Alkarrekin?
-Bai, jeneral inguruan izaten giñan. Ta beste bat faten zan karrokotxiakin, kaballuakin ta karruakin. Ta gero Olabarria beste kamioi batekin. Oiñez be jarraitzeko moduko kamioia zan. Ordu terdi ta eitten zittuan Eibartik Elgetara ta. Sinistu ezindako kontuak dia ta.
-Eibarko merkatu-plazan jente asko egoten zan orduan, ezta?
-Bai, bai. Puestuak be askok, guk ez giñukan baiña abonuak eukitzen zittuen, urtian edo hillian edo tanto pagau ta han beste bat jarten bazan be ha abonaua fandakuan alde in bihar izaten zan Eibarko plazan.
-Danetik saltzen zenduan?
-Bai. Babia ta, arrautzak eozenian. Etxerako jateko falta ta saldu in bihar olixo puxkat edo ekarteko.

9. Txerria hiltzean, banaketa auzora

- **Erref**: ELG-029/015
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:15:36. **Bukatu**: 00:17:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Txerria hiltzera auzoko baserrikoren bat joaten zen. Festa egiten zuten eta gibela jaten zuten. Odolkiak eta txorizoak egiten zituzten eta apaizari eta udaletxekoei eraman behar izaten zizkieten.

10. Garizuman "txirikilan" jolasean

- **Erref**: ELG-029/017
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:18:45. **Bukatu**: 00:20:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Lagunekin mendira joaten zen jolasera. Garizuman soinua jotzea debekatua egoten zen eta "txirikilan" jolasten zuten. Jokoaren nondik norakoa azaltzen du.

Transkripzioa
-Txikittan lagunekin zelako jolasak eitten zenittun?
-Zelako jolasak? Ba gu han mendixan ibiltzen giñan. Ezer ez geunkan jolasteko ta txirikillan eta. Zuk ez dakizu hori be zer dan be: holako egur bat, eta beste bat txikixa, harekin jo ta handikaldian dauenak ha hartzen eta gero tantuak, hamar tanto ta bost tanto ta. Zuk ez dakizu.
Tantuak itten giñuzen. Baiña altzuan azertatzen ez bazan hartzen ba faillo.
-Eta irabazten zebanak premixua zekan?
-Bai ba, hainbeste tanto edo hainbeste zer irabazi edo galdu.
-Hori eguneroko...
-Ez, hori Garizuman ixaten zan, Garizuman ez euan soiñuik. Garizuman ezin zeiken musikaik be jo. Ez. Hasi zerian Garizumia hasten zanian, Hauts Egunian, Martes Carnaval, geratzen zan erremeixia "hasta Pascua" ez euan, ezin zeiken musikaik jo. Ta oin Bariku Santu Egunian be joten dabe.
-Beste zeozer be eitten zan Garizuman?
-Garizuman? Hoixe, txirikillan edo jolasian ba Intxorta aldera fan edo beste aldera fan edo. Ibilixak.

11. Lantegian eta neskametzan lanean

- **Erref**: ELG-029/018
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 00:20:06. **Bukatu**: 00:22:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Bizikleta-fabrikak

Laburpena:
19 urterekin Eibarrera joan zen lanera. Aste osoa pasatzen zuen bertan eta ahizpa batekin egon zen pisu batean hark bere etxea erosi arte. Bizikletak egiten zituzten lantegian eta Juanita makinan aritzen zen. Nagusien aipamena egiten du. Lantegira hasi aurretik bi tokitan egon zen neskame eta baserriko lanak egin behar izaten zituen. Goizean seietan jaikita joaten zen azokara.

12. Gerra garaiko bizipenak

- **Erref**: ELG-029/020
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:23:02. **Bukatu**: 00:24:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Gerra garaian, etxe ondoraino heltzen zitzaizkien kanoikadak; eta, mendian, karobi zuloan ezkutatzen ziren. Auzoan 4-5 etxe ziren, eta eurena bi bizitzakoa zen. Neskame egon zen lekuan beste bizitzakoekin banatzen zuten lana, elkarri lagunduz.

13. Piezako pezeta, dantza egiteagatik

- **Erref**: ELG-029/023
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:25:25. **Bukatu**: 00:28:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Erromeriara Eibar, Bergara, Elorrio eta Elgetara joaten ziren, besteak beste. Igandeetan gramola egoten zen Elgetan eta mutilekin dantza egiten zuten. Kobradorea joaten zen eta pieza bakoitza dantza egiteagatik pezeta bat ordaintzen zuten mutilek. Dantza lotua gaizki ikusia zegoen eta parrokoa alkatearengana askotan joaten zen debekatzeko eskatzera. Konfesatzera joandakoan dantzarena aipatu zuenekoa kontatzen du.

14. Muxu ematea ere bekatu!

- **Erref**: ELG-029/024
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:28:25. **Bukatu**: 00:29:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:
Hilean behin konfesatzera joaten ziren Mariatarren kongregaziotik. Mutilei muxurik ematerik ere ez zuten izaten. Erromeria bukatzean neska-laguntzea izaten zen.

Transkripzioa
- [Oin...] baiño txartuao geratu nitzan.
- Orduan, konfesatzera asko juaten ziñan?
- Bai, bai, hillero behintzat bai, hillian behin, “Hijas de Maria” izaten zan ta.
- E?
- “Hijas de Maria”, hillian behin.
- Zer da “Hijas de Maria”?
- Ba medalliakin konfesatzera juateko; konfesau ta komulgau, hillian behin, gutxienez. Ta mutillak San Luiskuak, harek be medalliakin. Bai, ba, Eibarren sozialistak eta republikanuak dagoz ta...! Bueno, oin holako gauzarik ez dago hemen be ta.
- Eta mutillekin muxuak emoteko-edo ezkutau itten ziñaten edo...?
- Bai! Orduan ez euan musurik eta! Noiz ikesi dou, ba, mosuak emoten ta horrek? Horrek...
- Ez, esan nahi dotena igual mutillak etxera laguntzeko...?
- A! bai, hori kostunbria baeuan: neska-laguntzia. Erromerixia akabautakuan, neska-laguntzia. Ta norberak nahi ez baeban, ba, hanka bestekaldera ta...

15. Andra Marietan banda eta txaranga

- **Erref**: ELG-029/026
- **Iraupena**: 0:03:38. **Hasi**: 00:29:42. **Bukatu**: 00:33:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Erromeria amaitzean, auzoko lagunak elkartu eta batera abiatzen ziren, mutilak neskengana joan artean. Filarmonika, txistua eta soinua izaten ziren festetan. Andra Marietan ospatzen ziren jaiak eta Bergarako eta Eibarko bandek jotzen zuten. Txaranga ere bazegoen Eibarren. Pasadizo bat aipatzen du.

16. Inauterietan, baserriz baserri eskean

- **Erref**: ELG-029/027
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:33:20. **Bukatu**: 00:34:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:
Elgetako jai ezberdinak aipatzen ditu: gaztainerre, feria... Elgetako

uztaileko azoka berezia izaten zen, ganadu ugari eramaten zuten eta. Inauterietan, baserriz baserri eskean joaten ziren soinua hartuta. Politika zela eta, debekatua egon zen urte batzuetan.

Transkripzioa
-Beste jai batzuk be dadaoz Elgetan, ezta, Gaztaiñerre ta.
-Gaztaiñerre be egoten da. Gero Sardau Eguna be egoten da setienbrian.
-Lehen be egoten zan?
-Len-len ez. Oiñ egoten da. Gero ferixia ba "el primer domingo de julio" egoten da ferixia. Ganaua ta honek erreminttak, tratorak eta zerak egoten dia.
-Lehen be bai?
-Lehen be bai, lehen be ganau asko egoten zan Elgetan. Elgetan hillan, juliuan lelengo domekia, San Pedro hurrengo domekia, ixaten zan inportantia. Gero jaixa berrido agostuan. Baiña oin agostukuak kenduta dagoz. Dana kanpora faten da jentia ta.
-Eta karnabalak ospatzen zenittun?
-Karnabalak prohibiduta be egon zian. Tolosan be prohibiduta egon zian, e.
-Zeaittik?
-Politikiaaittik edo eztakit zer. Disfrazatzioi ez zala zea ta prohibiduta egon zien. Baiña karnabal batzen eta ibiltzen zian mutillak eta basarrixan. Soiñuakin fan eta.
-Joaten ziñan?
-Ni ez, ez nintzan fan sekula baiña. Baserrira faten zien. Ta baten bat hildakua baeuan barrixa etxian edo, han errezau eitten zan. Ta bestela ba soiñua jo ta zeoze emoten jakuen eta.

17. Gabonetan;aza, bakailaoa eta intxaur-saltsa

- **Erref**: ELG-029/028
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:34:55. **Bukatu**: 00:36:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Gabonetan familia elkartu eta afaria egiten zuten. Aza, bakailaoa, konpota eta intxaur-saltsa jartzen zituzten. Azken hau zer izaten zen azaltzen du. Eguneroko otorduetan babak, azak, etab. jaten zituzten.

Transkripzioa
-Gabonetan zeoze berezixa eitten zan?
-Gabonetan bai. Gabonetan beti afari... Famelixia juntau ta. Ez oingo moduko gauzak. Orduan ez euan entremesik eta. orduan azak ipintzen zian.
-Orduan ze zan janari berezixa, azia?
-Azia ta. Gbon-gabian azia, "olixo-azia" esaten jakon; gehitxuao botatzen jakon itxuria ta edarraua egoten zan. Ta gero bakaillaua ta intxaur-saltsia ta konpotia.
-Intxaur...?
-Intxaur-saltsia. Zuk ez dakizu hori zer dan eta. Gurian urtero itten da oin be, nik urtero itten dot Intxaur-saltsia. Ogixa, intxaurrak eta azukria ta

kanelia. Egosi... Ta gero konpotia, sagarrak eta okan-pasak edo aillegatzen zana. Ta azkenian gure alabiak, e, "Bueno, honen gaiñian ez dou jan bihar hori" ta ba... Nere anaia Eibarren egon zan bai urte askuan biharrian ta gero ba nereana etorri zan. Ta beti azia bihar izaten eban, egunero ipintzen azia igual eta, "bueno, gaur gaberako ez dou ipini bihar, eguardixan janda dao azia". "Akabo!, joan zian gabonok, azaik be ez!". Ta karakolak be bai, karakolak be etxian batzen zien orduan eta karakolak be ipintzen zien.
-Eta egun normaletan zer?
-Egun normaletan ba goizian jaiki ta babia. Apartau babia ta babak ipini.
-Egunero?
-Egunero, jeneral, jeneral egunero. Orduan lentejia ta ez gekigun guk zer zan be ta.
-Egunero babak?
-Babak. Eta azak parian baegozen ta ordai puxketatxo bana. Gero oin kolesterola ta. Bai ba, orduan ez [...] kolesterolik be egoten, justuan jaten giñuan eta, neurrixan.

18. Jatekoa eta garbitasuna

- **Erref**: ELG-029/029
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:36:43. **Bukatu**: 00:39:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Elgetako taberna eta jatetxeak izendatzen ditu. Igandeetan garbantzuak jaten zituzten eta gauerako baba zuriak izaten ziren. Igandeetan lanak bukatu ondoren joaten ziren erromeriara dantzara. Alpargatak jantzi ohi zituzten. Baldean ura hartuta garbitzen ziren etxera ura sartu artean; xaboia pastiletan izaten zen.

19. Arropa garbiketa; garbitokiak

- **Erref**: ELG-029/030
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:39:02. **Bukatu**: 00:40:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Elgetan bi garbitoki zeuden, eta baserrian ere bazuten. Neskame egon zen tokian ohol gainean arropak jarri eta errekan garbitzen zituzten.

20. Norbait hildakoan, lutoa

- **Erref**: ELG-029/031
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:40:20. **Bukatu**: 00:42:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Etxekoren bat hildakoan lutoz janzteko arropa tindatzen zuten. Arropak Eibarko tintoreriara eramaten zituzten tindatzera. Hildakoa gurasoa zenean, bi urteko lutoa izaten zen. Juanitari aita hil zitzaionean hiru mezatara joan behar izan zen; egiten zen elizkizuna aipatzen du.

21. Hiru hileta mota

- **Erref**: ELG-029/032
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:42:25. **Bukatu**: 00:44:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Hiru hileta-elizkizun mota izaten ziren: maiorazgoena, bost apaizek ematen zutena, bigarrena eta "terzerakoa" zeritzona, azken hau pobreenentzakoa. Elizak ez zien pobreei askorik laguntzen.

22. Medikua etxerik etxe

- **Erref**: ELG-029/036
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:47:10. **Bukatu**: 00:48:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:
Inor gaixotuz gero, medikua etxera joaten zen. Oso gaizki jarri arte ez zitzaion medikuari deitzen eta orduan askok apaizarekin joan behar izaten zuten.

23. Etxeko sendagaiak

- **Erref**: ELG-029/037
- **Iraupena**: 0:00:33. **Hasi**: 00:48:47. **Bukatu**: 00:49:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Katarroarentzat ur-esnea, osin-ura, etab. erabiltzen zituzten.

24. Bizikletak egin arren, ez zuen ibiltzen ikasi

- **Erref**: ELG-029/039
- **Iraupena**: 0:03:12. **Hasi**: 00:49:25. **Bukatu**: 00:52:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
21 urterekin joan zen lanera ahizparekin batera. Nagusia eta arduraduna izendatzen ditu. Bulegariarekin gertatutako pasadizoa. Bizikletak egiten zituzten lantegian, baina Juanitak ez zuen ikasi ibiltzen ez eta bizikletarik izan ere. Postariak ere bizikletaz banatzen zituen gutunak.

25. Hiru urtez bizikleta lantegian

- **Erref**: ELG-029/041
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:53:02. **Bukatu**: 00:53:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Lantegian lanean zebiltzanek Andra Mari eguna soilik izaten zuten jai, ez zuten oporrik izaten. Juanitak hiru urte egin zituen bizikleta lantegian eta ezkondu zenean utzi zuen.

26. Urkizuko iturrira ur bila

- **Erref**: ELG-029/043
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:54:12. **Bukatu**: 00:55:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:
Juanita Eibarren zegoenean, Urkizuko iturrira joaten zen ur bila potina hartuta. Jende asko joaten zen egurretara Eibartik Elgetara.

Transkripzioa
- Mutil gaztiak egoten ziren igual botijero lanian edo?
- Zetan?
- Botijeruak edo, uran billa-edo juateko.
- A bai, ni juaten nitzan Urkizuko itturrira uretara be, bai, botijuakin. Eta ofizinara be eruaten neban igual; "ur freskua ekarrizu" eta, ba, juan. Oin ez dakit dauen Urkizuko itturrixa??
- Bai.
- Bai? badao? ba hara uretara juaten nitzan...
- Ni gaur juan naiz.
- Gaur fan za?
- Ba ni juanda nago hara uretara.
- Ta botijuakin biaje asko??
- Ez, biaje asko be ez. Ez, mutil gaztiak egoten zian eta neri ofizinatik inñoiz deitzen osten ba handik ekartzeko ura ta eruaten notsen ta...
- Jende asko juaten zan itturrira ur bila, ezta?
- Bai, bai... Bueno, ez egunero, edo ordu guztietan ez, ordu guztietan ez

euan ura.
- Etxeko andrak be bai juaten ziran horra ura hartzera, ez??
- Bai, bai.
- Inguruko...
- Bai, orduan bai, orduan itturriko ura eran bihar izaten zan ta.
- Taillarretatikan, baiña, kolak-eta egoten ziran itturrixan?
- Bai, batzutan bai, kola haundixak ez, baiña 3 edo 4 lagun igual itxoitzen egoten zian.
- [...] igual nagusixak berriketan-edo itturrixan?
- Ba... bai, orduan barriketarako asti asko ez euan. Eibartik be egurretara be igual etortzen zian horra mendira be andrak e, hartu bizkarrian egurra ta. Oingo moduan butanoik eta gasik-eta ez euan ta... Elektrizidadia bai, argixa zeoze egongo zan, baiña sua...

27. Lanean zegoela, astea Eibarren pasatzen zuen

- **Erref**: ELG-029/045
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:56:32. **Bukatu**: 00:57:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Lantegian erreleboetan ibili zenean, astea Eibarren pasatzen zuen eta asteburuan etortzen zen Elgetara. Eibartik Elgetara autobusa beteta joaten zen.

28. Eibartik Elgetara bidea gerra aurrean egina

- **Erref**: ELG-029/046
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:57:40. **Bukatu**: 00:59:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Eibartik Elgetara gerra aurretik egin zen bidea. Juanitaren anaia ibili zen lanean bide egiten eta bera joaten zen bokadiloa eramatera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com